

Kot znano se je mladi režiser Bellocchio v svojem filmu «Kijatska ni daleč» dobil zelo kocijve teme. Obravnava namreč «poplitni» vzpov meščanskega slabici, člana PSU, njegova naspotitajno levicarska usmerjenim bratov in sekularna doživljaja z ženo, ki jo podpihuje skrajno ambicioznim stremuh.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 23,3 stopinje, najnižja 16,6, ob 19 uri 20,8, zračni tlak 1012,9 pade, vlažna 66 odst., veter 7 km jugovzhodnik, nebo 6 desetink pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 22,1 stopinje.

Tržaški dnevnik

S SINOCNE SEJE DEŽELNEGA SVETA

Deželni svet se mora resno zavzeti za rešitev vprašanja vojaških služnosti

Resolucijo v tem smislu je predložil komunistični svetovalec Pellegrini - Deljena mnenja o potrebi tehničnega zemljevida za vso deželo - Podpora goriskim kmetovalcem zaradi suše

Po odgovorih, ki so jih dali deželni odborniki na vprašanja nekaterih svetovalcev, je deželni svet včeraj začel diskusijo o osnutku zakona za izdelavo tehničnega zemljevida vsega ozemlja naše dežele. O predloženem načrtu zakona je poročal svetovalec Chiaro, poudaril, da bi tak zemljevid zelo koristil pri izdelavi osnovnih načrtov za izgradnjo raznih naprav in infrastruktur, industrijskih in rezidenčnih področij; pristanišč, letališč, hidroelektrarn, namakalnih naprav, cest, železnic, naftovodov, vodovodov, itd.

Predložitev omenjenega zakonskega osnutka je dala povod za diskusijo o zelo perečem in važnem problemu vojaških služnosti, ki že dolgo leta tare zlasti področja na Goriskem in v Furlaniji in v Beneški Sloveniji. O tem problemu je včeraj obširno govoril v diskusiji zlasti komunistični svetovalec Pellegrini, ki je ob zaključku predložil zadevno resolucijo, da bi o njej razpravljali in sklepali deželni svet. Resolucija poudarja, da je vojaškim služnostim v naši deželi podvrženih 174 občin za več kot 50.000 ha površine. Tem občinam so pred kratkim priključili še zelo obsežno področje pri Ogledu in del občine Gosposva. Nato ugotavlja, da se oredna vlada zelo počasi loti tega vprašanja, ki povzroča hude posledice za prebivalstvo naše dežele, kar je v velikem nasprotju z načrti, nameni in zahtevami za resno politiko gospodarskega razvoja in demokratičnega načrtovanja, kakor tudi s trditvami o mednarodni in mirovniški vlogi naše dežele. Nato se sklicuje na soglasen sklep deželnega sveta ob 23. marca 1965 glede vojaških služnosti in poziva deželni odbor, naj takoj posreduje pri osrednji vladi, da čimprej predloži v odobritev parlamentu učinkovit zakon za temeljito reformo vojaških služnosti.

Svetovalec Pellegrini je poudaril, da deželni svet ne more zaključiti svojega mandata, ne da bi se prej resno lotil rešitve tega problema. Tudi socialistični svetovalec Moro je poudaril, da se je treba lotiti rešitve vprašanja vojaške služnosti in da se mora deželni svet čimprej in resno zavzeti za to zadevo, sicer, če se bo po tej poti nadaljevalo, bomo v naši deželi vsi kot v veliki vojašnici, v kateri se ne bo moglo gibanja, se manj pa izvajati politiko gospodarskega in socialnega napredka.

Diskusija je priloženemu osnutku zakona se bo nadaljevala danes dopoldne. V prvem delu seje je med drugim odbornik Dal Mas odgovoril na interpelacijo, ki sta jo vložila komunistična svetovalec Jarc in Bergamas glede odpuščanja nekaterih delavcev v obdobju od leta 1961 do 1965, ki so bili zaposleni v podjetju "Politecnico Lerici", za sondiranje terena pri Doberdobi za izgradnjo protosinhronotona. Odbornik Dal Mas je med drugim zanimal trditve, da bi predložena resolucija odpuščala dela na zahtev vojaških oblasti. Svetovalec Jarc je poudaril, da je do odpuščanja prišlo zaradi nastopa vojaških oblasti. Dejal je, da to ni bil edini primer, da so bili že razni drugi taki odpuščani pri podjetjih, ki gradijo bункerje in zahtevajo odpuščanje delovne sile ne na podlagi kvalifikacije, ampak politične pripadnosti. To je nedopustno, in to tem bolj, ker gre za prebivalce, ki so bili zaradi gradnje udrub že precej prizadeti, saj niso dobili nobene odškodnine za svojo zemljišča. Dejstvo je, da svetovalec Jarc še navedel člen mirovne pogodbe, ki pravi, da je prepovedana gradnja vojaških utrd na obsevnem področju v pasu, širokem 20 kilometrov. Svoj odgovor pa je zaključil z obsevom takih misli, da se zaradi tega ne bi zaposlovali vsem, ne glede na njihovo politično prepričanje, in da se nadaljuje z napori, da bi se področje most prijateljstva ne pa baza za vojaške utrdbe in rakete izstrelila.

Odbornik Cornelli je odgovoril na vprašanje svetovalca Bergomasa glede podpore kmetom v goriski pokrajini, ki so bili prizadeti zaradi suše. Dejal je, da so funkcionalni deželne oblasti za kmetijsko dejavnost, da je letošnja škoda, zlasti na travnikih in koruzi, medtem ko so bile trte nekoliko prizadete, vendar se je nato stanje precej izboljšalo. Zaradi tega je odobril za kmetijsko doletelo 35 milijonov lir prispevka iz državnega in Goriskem svetovalec Bergomas je dejal, da je prispevek prenizek.

Odbornik Dal Mas je odgovoril tudi na interpelacijo, ki jo je vložil komunistični svetovalec Bergomas, naj o deželni upravnici posreduje pri vodstvu ladjedelne v Trzinu, ki je kaznovalo z opozorilom delavce zaradi polurne prostostne stavke 6. julija. Svetovalec Bergomas ni bil zadovoljen z odgovorom in je očital odborniku Dal Masu, da skoraj opravičuje ukrep vodstva ladjedelne v Trzinu, zato, da se bo po ureditvi staze in namestitvi potrebnih naprav letališče pri Ronkah vključilo v letalske zveze z glavnimi mesti vzhodne in srednje Evrope.

Odbornik Giacometti je odgovoril na vprašanje, ki ga je postavil svetovalec Trauner glede izpolnitve in okrepitve letališča pri Ronkah. Dejal je, da bodo dela za podaljšanje glavne steze verjetno dokončana v tem mesecu, da je od 1. aprila prihodnega leta naprej predvidena direktna zveza z Milanom in Turinom ter Genovom in da se bo deželna uprava zavzemala, da se bo po ureditvi staze in namestitvi potrebnih naprav letališče pri Ronkah vključilo v letalske zveze z glavnimi mesti vzhodne in srednje Evrope.

Odbornik Giacometti je odgovoril na vprašanje, ki ga je postavil svetovalec Chiaro, poudaril, da bi tak zemljevid zelo koristil pri izdelavi osnovnih načrtov za izgradnjo raznih naprav in infrastruktur, industrijskih in rezidenčnih področij; pristanišč, letališč, hidroelektrarn, namakalnih naprav, cest, železnic, naftovodov, vodovodov, itd.

Predložitev omenjenega zakonskega osnutka je dala povod za diskusijo o zelo perečem in važnem problemu vojaških služnosti, ki že dolgo leta tare zlasti področja na Goriskem in v Furlaniji in v Beneški Sloveniji. O tem problemu je včeraj obširno govoril v diskusiji zlasti komunistični svetovalec Pellegrini, ki je ob zaključku predložil zadevno resolucijo, da bi o njej razpravljali in sklepali deželni svet. Resolucija poudarja, da je vojaškim služnostim v naši deželi podvrženih 174 občin za več kot 50.000 ha površine. Tem občinam so pred kratkim priključili še zelo obsežno področje pri Ogledu in del občine Gosposva. Nato ugotavlja, da se oredna vlada zelo počasi loti tega vprašanja, ki povzroča hude posledice za prebivalstvo naše dežele, kar je v velikem nasprotju z načrti, nameni in zahtevami za resno politiko gospodarskega razvoja in demokratičnega načrtovanja, kakor tudi s trditvami o mednarodni in mirovniški vlogi naše dežele. Nato se sklicuje na soglasen sklep deželnega sveta ob 23. marca 1965 glede vojaških služnosti in poziva deželni odbor, naj takoj posreduje pri osrednji vladi, da čimprej predloži v odobritev parlamentu učinkovit zakon za temeljito reformo vojaških služnosti.

Tudi socialistični svetovalec Moro je poudaril, da se je treba lotiti rešitve vprašanja vojaške služnosti in da se mora deželni svet čimprej in resno zavzeti za to zadevo, sicer, če se bo po tej poti nadaljevalo, bomo v naši deželi vsi kot v veliki vojašnici, v kateri se ne bo moglo gibanja, se manj pa izvajati politiko gospodarskega in socialnega napredka.

Diskusija je priloženemu osnutku zakona se bo nadaljevala danes dopoldne. V prvem delu seje je med drugim odbornik Dal Mas odgovoril na interpelacijo, ki sta jo vložila komunistična svetovalec Jarc in Bergomas glede odpuščanja nekaterih delavcev v obdobju od leta 1961 do 1965, ki so bili zaposleni v podjetju "Politecnico Lerici", za sondiranje terena pri Doberdobi za izgradnjo protosinhronotona. Odbornik Dal Mas je med drugim zanimal trditve, da bi predložena resolucija odpuščala dela na zahtev vojaških oblasti. Svetovalec Jarc je poudaril, da je do odpuščanja prišlo zaradi nastopa vojaških oblasti. Dejal je, da to ni bil edini primer, da so bili že razni drugi taki odpuščani pri podjetjih, ki gradijo bункerje in zahtevajo odpuščanje delovne sile ne na podlagi kvalifikacije, ampak politične pripadnosti. To je nedopustno, in to tem bolj, ker gre za prebivalce, ki so bili zaradi gradnje udrub že precej prizadeti, saj niso dobili nobene odškodnine za svojo zemljišča. Dejstvo je, da svetovalec Jarc še navedel člen mirovne pogodbe, ki pravi, da je prepovedana gradnja vojaških utrd na obsevnem področju v pasu, širokem 20 kilometrov. Svoj odgovor pa je zaključil z obsevom takih misli, da se zaradi tega ne bi zaposlovali vsem, ne glede na njihovo politično prepričanje, in da se nadaljuje z napori, da bi se področje most prijateljstva ne pa baza za vojaške utrdbe in rakete izstrelila.

Odbornik Cornelli je odgovoril na vprašanje svetovalca Bergomasa glede podpore kmetom v goriski pokrajini, ki so bili prizadeti zaradi suše. Dejal je, da so funkcionalni deželne oblasti za kmetijsko dejavnost, da je letošnja škoda, zlasti na travnikih in koruzi, medtem ko so bile trte nekoliko prizadete, vendar se je nato stanje precej izboljšalo. Zaradi tega je odobril za kmetijsko doletelo 35 milijonov lir prispevka iz državnega in Goriskem svetovalec Bergomas je dejal, da je prispevek prenizek.

Odbornik Dal Mas je odgovoril tudi na interpelacijo, ki jo je vložil komunistični svetovalec Bergomas, naj o deželni upravnici posreduje pri vodstvu ladjedelne v Trzinu, ki je kaznovalo z opozorilom delavce zaradi polurne prostostne stavke 6. julija. Svetovalec Bergomas ni bil zadovoljen z odgovorom in je očital odborniku Dal Masu, da skoraj opravičuje ukrep vodstva ladjedelne v Trzinu, zato, da se bo po ureditvi staze in namestitvi potrebnih naprav letališče pri Ronkah vključilo v letalske zveze z glavnimi mesti vzhodne in srednje Evrope.

Novi prometni ukrepi

Tržaški župan je v preteklih dneh izdal vrsto ukrepov v zvezi z ureditvijo prometa in parkirnih mest v raznih mestnih ulicah. Ta

DELO POKRAJINSKE SVETOVALSKE KOMISIJE ZA ZDRAVSTVO IN SKRBSTVO

Načrt za globalno ureditev vseh centrov socialne medicine

«Center centrov» naj bi po predlogu pokrajinskega odbora zgradili med ulicama Pietà in Vasari - Pomembno delo centra za mentalno higieno

Stalna svetovalska komisija za zdravstvo in socialno delo tržaške pokrajine si je pod predsedstvom odbornika dr. Lorenza Fogherja in ob udeležbi odbornika prof. Maria Foschia ogledala Center za mentalno higieno, v katerem nudijo popolnoma brezplačne posvete in pomoč posebno občutljivim osebam, ki se zaradi kakšnega nestalnega mentalnega ali psihološkega (zapolnenosti ne morejo prilagoditi soocialnemu življenju našega časa.

Primarni center za mentalno higieno prof. Missaglia je članom komisije predložil nacrt, ki ga ustanovijo in opisal krajnjemu operativno okolje, ki ima po statističnih zelo visok odstotek samomorov ali poskusov samomora. Ko je govoril o vzrokih takšnega položaja, je prof. Missaglia izpostavil, da v našem okolju, ki ima po statističnih zelo visok odstotek samomorov ali poskusov samomora. Ko je govoril o vzrokih takšnega položaja, je prof. Missaglia izpostavil, da v našem okolju, ki ima po statističnih zelo visok odstotek samomorov ali poskusov samomora. Ko je govoril o vzrokih takšnega položaja, je prof. Missaglia izpostavil, da v našem okolju, ki ima po statističnih zelo visok odstotek samomorov ali poskusov samomora.

Odkar je pokrajinska uprava leta 1963 ustanovila ta center se je njegova delavnost stalno večala. Tako, da so posegi na raznih operativnih področjih dosegli danes že znatne kvote, čeprav je sicer lep in funkcionalen, vendar je bil center za zastrupitve, center za prometno medicino, predporočno posvetovalnico, tengerološki center, center proti sladkorni bolezni in neuropehopediatrični center na po vrstini, ki bi bila prav ta način bolezni na ta način bi se večjo funkcionalnost dosegli tudi zmanjšanje splošnih upravnih stroškov.

Medtem pa center za mentalno higieno, ki bi bil skladen s svojim namenom, sedež, ki je opremljen s pohištvom in živahnih barvah, tako da daje v čim manjši meri vtis bolnišniškega okolja, je zelo obiskovan. V njem so razgovori psihosociološkega značaja, katerih ne

Dva policijska agenta, podčastnik Givi Cozzutto s komisarjati v Milani, in policist Dante Carletti, dolga leta pomorskim oddelkom, sta včeraj popoldne okrog 18 ure resila gotovo smrti 76-letnega uradnika Ernesta Prodana iz Rima, ki je v našem mestu brez stalnega bivališča. Nesrečnika sta potegnila iz morja v zadnjem trenutku.

Cozzutto in Carletti sta včeraj popoldne končala službo in sta se slučajno približala sklopi na bregu pred stavbo števil 35, kjer sta se zagnala v vodo in potegnili nesrečnega Prodana na suho. Tam sta mu prakticirala umetno dihanje ter ga nato v Cozzuttovo avto odpeljala na rešilno postajo v Milje.

Od tam so Prodana z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga nujno sprejeli na tretji medicinski oddelku strogo pridržano pod nadzor. Nesrečnik je bil v predsmrtni nezavesti zaradi utopit

ve in verjetnega zaužitja uspalnih tablet. Na sklopih blizu kraja, kjer se je Prodani vrgel v morje, so našli njegovo obleko in pismo, v katerem je Prodani izrazil namer, da si hoče vzeti življenje.

Otroka je povozil

Sinoči so na nevrokirurški oddelku bolnišnice sprejeli na zdravljenje 7-letnega Fabia Melona iz Ul. Zanella 123, katerega je malo prej na Lonjerski cesti z avtom TS 2166 podrl 36-letni Edvard Potok iz Ul. Pozzo del Mare 1.

Fante je bil z materjo Paulino Melon in je v trenutku, ko je na vozor po Lonjerski cesti privozil Potok, blizu starbe števil 10, stekel čez cesto. Izenadil je soferja, ki ni mogel v zadnjem trenutku zavreti vozila. Pri trčenju se je Melon ranil in hudo pobil po senčih, močno udaril v glavo in zadobil možganski pretres. Malemu ponorecu je priskotil na pomoč sam Potok ter ga skupaj z materjo odpeljal v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti od 8 do 30 dni.

Dragoceni podatki seizmoloških aparatov v jami pri Briščkih

O delovanju teh naprav je sinoči predaval prof. Marussi s tržaške univerze - Včeraj vrsta zanimivih znanstvenih predavanj

Včeraj na tržaški univerzi se je nadaljeval 4. mednarodni simpozij o geofizikalnih teorijah ter uporabi računskih aparatov. Včerajšnjemu zasedanju je predsedoval dr. Don L. Anderson iz seizmološkega laboratorija kalifornijskega inštituta v Pasadena. Zunanje zasedanje se je začelo s predavanjem prof. Keilisa Boroka, ki je član geofizikalnega odbora sovjetske Akademije znanosti. Sloviti sovjetski učenjak je obravnaval temo: «Obratno vprašanje seizmologije». Sovjetski učenjak, ki ga smatrajo za filozofa seizmologije, je v svojem govoru skušal pojasniti, kaj se je moglo dokopati do odkritja dogajanj v notranjosti zemlje s podatki, ki jih utegnemo dobiti na površini zemeljske skorje.

Sedli sta predavanja izraelskega znanstvenika prof. Shmishonja ter Američana R. A. Vignina iz Cambridgea (Boston). Prvi je obravnaval vprašanje določitev period po

tresnih znakov, drugi pa edinstven modelov Zemlje, ki jih dojemamo iz seizmoloških podatkov. Na popoldanskem zasedanju so govorili dr. Ali A. Novrozovi iz geofizikalnega inštituta kolumbijske univerze (ZDA) prof. J. A. Hudson iz univerze v Cambridgeu (ZDA) ter prof. Leon Knopoff iz kalifornijske univerze v Los Angelesu. Vsi trije ameriški učenjaki so obravnavali razne teorije o širjenju potresnih valov v zgornji zemeljski skorji.

Na kraju sta spregovorila še profesorica Maria Bozzi Zadro, ki po učenju na geodetski in geofizikalni fakulteti tržaške univerze, ter prof. Michele Caputo, ki je tudi poučeval na isti fakulteti in ki bo v bo-

kaj promilov. Ugotovili pa so nekaj frekvenc, ki jih še ne morejo pojasniti z današnjimi teorijami. Tržaška znanstvenika sta tudi govorila o nekaterih drugih pojavih, ki se tičejo specifične razpršitve elastične energije, ki bi utegnili, če bi jih do kraja spoznali, pojasniti sestave globljih plasti našega planeta.

Sinoči pa je v dvorani hotela Excelsior predaval prof. Marussi iz tržaške univerze, ki je ozkemu krogu slušateljev (pripomniti je treba, da je uradni jezik na simpoziju je angleščina) prikazal delovanje občutljivih seizmoloških naprav v jami pri Briščkih. Z dvojico izredno občutljivih vodovodnih nihajnih naprav, ki sta dolgi 90 metrov, so dobili izredno zmajne podatke glede vpliva na trdo zemeljsko skorjo, raznih pojavov, kot so plima, dotok vode iz rek, sedimentacija itd. Poleg tega so ti aparati posredovali tudi dragocene podatke o najnovejši teoriji, ki zadeva prasta nihanja zemeljske skorje, ki jih izredno silni potresni sunki občutno stopnjujejo. Prof. Marussi je nadalje obravnaval sporno vprašanje absorpcije zemeljske težnosti. Leta 1961, ko je bil popolen sončni mrk, čigar trj je potekal v bližini jame pri Briščkih, so opravili vrsto gravitacijskih merjenj. Po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljsko površino, ki ga je pokrival. Merjenje so pokazala, da je bila ta domneva v določeni meri napačna.

Na kraju je prof. Marussi zanimali tudi vprašanje, ali je v bližini jame pri Briščkih, ki so opravili vrsto gravitacijskih merjenj, po do tedaj veljavni teoriji naj bi moral Mesec zmanjšati privlačnost Sonca na zemeljs

BO TO PREIZKUŠNJA ZAHODNONEMŠKE KOALICIJE

Luebkeja bi se radi otresli še preden zapade mandat

Šef zahodnonemške vlade je sicer le reprezentativna osebnost, brez dejanske oblasti, toda sedanji šef ni primeren niti za to

RONN, 18. — Zahodnonemški predsednik ni to, kar je francoski predsednik: mislimo po vlogi, ki jo ima. To velja v splošnem, ne glede na osebo, ki ta položaj zavlada. Toda tudi konkretno je velika razlika med Luebkejem in de Gaullem. Poslednji ima veliko nasprotnikov, še več pa pristašev. Kar pa zadeva Luebkeja, je to le — figura z neznatno pomembnostjo. In vendar je trenutno med njima določena podobnost, čeprav je pet let, se že govori, kdo naj bi ga nadomestil. Luebkeja pa bi moral oditi čez dve leti, vendar se bilo o njem že govori, da bi ga bilo treba že prej zamenjati.

Zdi se, da Luebkeja v Zahodni Nemčiji ne spoštujejo veliko. Morda tudi zaradi tega, ker je na tolikšen položaj. Morda pa tudi zato, ker je osebnost izvven iz znanstvenih in dejansko ne pomeni nič. Novega šefa države, pravijo, bi bilo treba izbrati že prej in ne le čez dve leti, ko Luebkeju potoče mandat. Že prej, formalno, zato, ker bi 1969. leta morali v samih treh mesecih izvoliti tako novega predsednika kot tudi nov parlament.

Nima smisla, pravijo, da bi politična borba pred parlamentarnimi volitvami pokvarila vzdušje, ki je potrebno za predsedniške volitve. V Zahodni Nemčiji volijo predsednika posredno, člane parlamenta pa neposredno. Poslance volijo volivci, predsednika pa tako imenovana »zvezna skupščina«, ki jo sestavljajo člani Bundestaga in enako število predstavnikov pokrajinskih parlamentov. Parlamentarne volitve se vršijo po dolgi predvolilni kampanji, za predsedniške volitve pa te kampanje ni, ker se vse vrši v okviru samega, rekli bi, razširjenega parlamenta.

Toda za formalnimi argumenti, ki se krijejo v pravkar navedenih razlogih, so tudi konkretne pripombe. In zgleda, da o novem šefu države ne spominja le na tako imenovane »poskusne balone«, ki jih politiki spuščajo, ko proučujejo teren za kako svojo akcijo. V tem primeru gre do neke meje tudi za nekakšen izpit za preizkušnjo sedanje vladne koalicije, torej za izpit sodelovanja med velikimi strankami, sporna pa je predvsem osebnost sedanjega šefa države, ne pa doba ali, če hočemo, termin, ko bo moral biti izvoljen nov predsednik. V dobi, ko je bil šef zvezne republike Theodor Heuss, ni bilo govora o predčasni volitvah.

Sedaj se to vprašanje načena še najmanj zaradi samega položaja predsednika, saj smo rekli, da v zvezni republiki šef države le reprezentira, pa ne vlada. Dejanski predsednik republike le sprejema akreditivne listi diplomatskih predstavnikov, podpisuje vnaprej pripravljene dokumente, mednarodne pogodbe, imenovanje kanclerja, zveznih ministrov, sodnikov, uradnikov itd. Dovoljen mu je tudi pomilostitev obsodence. Kakor vidimo, je njegov dejanski vpliv na življenje države omejen.

Sedanjemu predsedniku pa mnogi očitajo »nezadostno sposobnost« cilo kot človeku, ki naj bi »reprezentiral«. Kot vzrok »predsedniških težav« nekateri nemški novinarji navajajo tudi »bolezen in starost«. »Ta razvoj — je zapisal eden od teh — zaskrbljuje ne le odgovorne politike v Bonn, pač pa niso ostali neopaženi niti javnosti določeni znaki njegovega staranja zveznega predsednika.«

S svoje strani bi mogli reči tudi, da je morda k temu pripomogla tudi slaba vest predsednika Luebkeja, kajti tudi se da njegova preteklost še pred Hitlerjem ni bila kdove kako »kristalno čista«.

Kakšno korist naj ima torej družba od človeka, ki s svojimi javnimi izjavami vzbudi kvečjemu »pomilovalni nasmeh«?

Edini izhod iz tega so — volitve in to, dokler ne bo prepričan. Kot rešitev uglede dežele so se v tej debati pojavili socialni demokrati, to se pravi močan koalicijski partner stranke, katere član je sam Luebkeja, ki je pred izvolitvijo za predsednika bil tudi minister za kmetijstvo. Hkrati pa socialni demokrati najlajvajo, da bodo za predsedniška kandidirali svojega človeka in da zato ne bodo glasovali za tujega kandidata, kot so storili 1965. l. a.

S tem v zvezi so bila omenjena, nato zanikana in ponovno spet omenjena tudi nekatera imena. Toda to ni bistvo zadeve. Bistvo zadeve je najlajvati razprave o predčasni volitvi in to vsaj v tolikšni meri, v kolikšni si krščanski demokrati niso želeli. In krščanski demokrati niso mogli na gornjo razpravo odgovoriti drugače,

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Napetost v poslovnih odnosih. Ne dotikajte se delikatnega vprašanja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Pogumno se boste odločili za ukrep. Neko prijateljstvo se bo spremenilo v čustvo.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Dan bo primeren za poslovne stike. Ne dovolite, da bi vas obvladovala čustva.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Za ureditev svojega poslovanja sprejmite nove organizacijske ukrepe. Bodite bolj odločni v odnosu do najlajvjših.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Ugodni pogoji za vse, ki se ukvarjajo z

Na državni razstavi radijskih in televizijskih aparatov in pritlikin v Milanu moramo videti tudi ta »kompleksi« dekle v krznenem plašču iz leopardove kože ter TV sprejemnik z obširjem, prevlečenim z leopardovimi krznom

PO ZAKLJUČENEM MEDNARODNEM JESENSKEM VELESEJMU

Italijanski razstavljalci se letos zelo zadovoljni vračajo iz Zagreba

Tokrat je v Zagreb prišlo za 60 odst. več razstavljalcev kot lani. Gospodarska reforma odpira vrata sodelovanju - Veliko kupčij

Letos ta, da bi v Zagrebu videli, kaj je na njem razstavila Italija, kakšni so bili njeni uspehi in kakšna je bila skupna razstava turističnih organizacij iz naše dežele. Zato sem se odpravil v Zagreb proti koncu prireditve in se med obiskom najdel zadržal v italijanskem paviljonu, kjer sem se zapletel v pogovor s številnimi razstavljalci.

Bližala se je zaključna nedelja in zato je bil »pulz« prireditve že dobro zaznaven. Sam paviljon obsega 5.300 kv. m površine, na odprtem prostoru pred njim pa so pod lopami pridobili še 300 kv. m, tako da je bila površina, ki je bila na voljo italijanskim razstavljalcem, 5.600 kv. m, kar pa tudi ni zadostovalo za to, da bi »vzeli pod streho« vse, ki so želeli sodelovati na velesejmu, in so se nekateri zato morali zadovoljiti z nepokritim prostorom.

Nekateri pa so se priključili k drugim paviljonom; tako npr. tržaški podjetnik Giovanni, ki je pripravi pred paviljonom, v katerem je bila namenjena razstava tekstilne industrije in modnih izdelkov pravcarstvo trgovino z izloženimi izdelki, da je paviljon lahko sprejel 164 razstavljalcev, medtem ko jih je lani bilo 96.

Da so organizatorji lahko stisnili v isti prostori za 60 odst. več razstavljalcev, kakor lani, ko je bil vendar paviljon tudi dobro zapolnjen z najrazličnejšimi proizvodi, je po svoje pripomogla tudi jugoslovanska reforma. Ta je namreč širše odprla vrata uvozu izdelkov za široko potrošnjo iz tujine, in torej tudi iz Italije. Ko so zvedeli za ta premik v jugoslovansko gospodarsko politiko, so italijanski razstavljalci, ki so bili v Zagrebu, seveda zelo zadovoljni, da je pravkar sklenil posel za dobavo Narodnim Magacinom (NA-MA) za štiri milijone lir kemičnih svinčnikov. In tako je bilo tudi pri številnih drugih operacijah.

Kljub doseženemu uspehu in zmerenemu zadovoljstvu pa so se nekateri razstavljalci pritožili, da je v zadnjih mesecih opazili, da se na jugoslovanskem tržišču ne kažejo čedalje huši dinarje — t.j. pomanjkanje dinarjev, ki je še bolj izrazil kakor pomanjkanje deviz za odkup uvoznega blaga, vsaj kar zadeva določene vrste tehničnih in potrošnih artiklov. Ko sem se v informacijskem uradu Italijanskega zavoda za zunanjo trgovino ICE s podpravnateljem italijanskega paviljona dr. Stefanom Spineti in predstavnikom zagrebškega urada ICE dr. Cavarocchia in dr. Pečarčevićem, pozneje razgovorjal o tem vprašanju, so mi omenjeni strokovnjaki, ki to tudi potrjuje. Ne glede na to pa so italijanski operaterji in gospodarski opazovalci mnenja, da bo po reformi prenovljeno jugoslovansko gospodarstvo nudilo velike možnosti za obsežnejše vključevanje italijanskih podjetij v jugoslovansko ekonomsko strukturo, zlasti če bo njihovo prodiranje osnovano na tehničnem sodelovanju z domačimi industrijskimi podjetji. Velikim gospodarskim organizacijam bo dana velika možnost, da tesneje sodelujejo z jugoslovanskimi proizvajalnimi stroji, do posebne veljave pa bodo zaslužljivo prisla zlasti mala in srednja industrijska podjetja iz obeh držav.

Preden sem zapustil italijanski paviljon, sem se ustavil za trenutek še pred »kollektivno« razstavo, ki jo je letos pripravila trgovinska zbornica iz Piacenze, da bi prikazala gospodarske zmogljivosti svoje pokrajine s področja prehrambene industrije, gradbeništva, tekstilne in mehanske industrije ter s področja obrtništva. Žal je bil njen informativen material na razpolago le v italijanski in nemščini, ne pa v enem izmed jugoslovanskih jezikov. To liko bolj velja za pripomba za

Ob petdeseti obletnici Carzana (september 1917)

Bosanci pod vodstvom Slovenca z Italijani proti Avstriji

I. UVOD. Skozi Valsugano, dolino reke Brente, naj bi tekla najkrajša cesta, ki bi Benetke povezala s Tridentom in Bocom (Bolzano) z Avstrijo in Nemčijo. O tem se razpravljalo v letu 1967... Pred 50 leti je dolina sekala fronta, Avstriji so stali proti Italijanom... Tu so se med julijem in septembrom odigrali dogodki, ki bi avstrijski monarhiji lahko prinesli usoden udarec. Zlom fronte na suganskem odseku. September 1917 bi lahko bil postal za Avstrijo to, kar je bil Kobarid za Italijo oktobra 1917. O tem se strinjajo vsi italijanski avtorji.

I. Italijanski avtorji pa nočejo vedeti, ali ne vedo za... Bosance in njih komandanta Slovenca. Začnem pri nam najbližjih: Carlo Gatti. Bil je pred prvo svetovno vojno italijanski konzul v Trstu, velik prijatelj tržaških vodilnih iredentistov, zlasti lastnika dnevnika »Piccolo« Mayerja; že zato je gledal na Slovence s priprilni očmi, če ne celo postrani. Med vojno je bil blizu italijanske vrhovne komande. Gatti je

vedel za Carzano, ves neuspeh je zvalil na italijanskega generala Zincone, ki ni zaupal zarotnikom, »Čehoslovakom« (glej Gatti, Diarri e lettere, Firenze 1951.). Giuseppe Prezolini pomeni še danes ime v Italiji. Ne zato, ker je 1915 napisal knjižico »Dalmazia« in v njej trdil, da tam ni toliko Italijanov, da bi bilo vredno jih iti osvoboditi... Ne! Pred vojno je bil ustanovitelj in urednik lista »Voce«, povezan s pisateljem Papinijem, poznal Scipia Slataperja, Građezana Blagja Marina, poštna prijatelja Slovencev. Prezolini si je že tedaj dopisoval z Mussolinijem in pozneje, najbrž še danes, piše v filofašistični list »Borghese« in tu je (4. II. 1965. l. XVI. št. 44 str. 515-516) omenil »neverjetno epizodo« o izdajstvu avstrijskega oficirja Čehoslovaka, ki bi, če bi ga znali izkoristiti, mogel dati Italiji pol Tridenta. Da je bil ta »čehoslovaki« oficir Slovenec dr. Ljudevit Pivko, profesor iz Maribora... ne izdajalec, — ta dela za denar —, pač pa avtoritni proti monarhiji, ki ni bila pravična do podložnih narodov, o tem: MOLK.

Rino Alessi, novinar med prvo svetovno vojno (dopisnik celo lista »Secolo«, ki je bil bil poslancu Bissolattiju, prijatelju Jugoslovancov...), Alessi je po I. svetovni vojni dopisoval v »Piccolo«, postal celo njegov lastnik, prišel z Italijani 1941. leta v Ljubljano... Sedaj je izdal svoja pisma, ki jih je mišmo cenzure pisal 1915-1918 uredniku »Secola« (Dall'Isonto al Piave, Mondadori 1966) in v njih zelo dosti piše o čehoslovških prebentih, njih propagandi na italijanski fronti (str. 9) trdi, da je bila odločnica za dogodek po Kobaridu in za usodo monarhije in politiko narodnosti; omeni celo ustanovitve čehoslovške legije itd., ali vseskozi trdi, predvsem v podatkih k pismom in v opombah, da so Jugoslavi ostali do zadnjega zvesti habsburškemu cesarju. O Carzanu, o Pivku, dasi je on ustanovil prve čehoslovške propagandne četice, niti besedice. Pač pa je Alessi pomakal v žolč pero, ko je zapisal, da je jugoslovanski odbor »delal za napitje« eno veliko Jugoslavijo, prežeto antitalijanskega nacionalizma« (Str. 192).

Čudovita je knjiga Maria Silvestrija o Soci 1917 (Isonto 1917). Berejo jo, saj je že doživela več izdaj... Samo »mimogrede« omeni Carzano, ne da bi ga imenoval, omenjal, govori le o »slučaju« zopet »izdajalcev«, ki so odprli fronto, ki pa ni uspel.

Angelo Gatti je bil 1917 italijanski polkovnik pri vrhovni komandi (Comando supremo) in vodil historečni dnevnik, pisal tudi to, kar mu je vrhovni poveljnik general Cadorna tako rekoč diktiral, njegove načrte, vtise, sodbe... Ta historečni dnevnik je še tojaška tajnost! Gatti pa je mimo tega pisal tudi svoj osebni dnevnik, svoje vtise, svoje poglede na dogodek, je vztrajno beležil in ta dnevnik leži sedaj pred mano (Caporetto). Dal diari di guerra inedito... Bologna 1965 četrta izdaja) za dobo marca-decembra 1917. Dnevnik prinaša dva podatka za Carzano.

18. avgust 1917 (str. 164-167) omeni srečanje z majormem Finziem, obveščevalcem armade v Finzi, ki je »zasnoval načrt Carzana«, »šel celo v sovražne črte k Ljudevitu Pivku, — tega ime ne pa ne zapisje. V resnici je na črte izšel sam Pivko, Finzi jih je sprejel in nesel Carzano in

IV. JUVANCIO (Nadaljevanje sledi)

Radio Trst A

7.15. 8.15. 13.15. 14.15. 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutrarnja glasba - 11.35 Soplek slovenski - 11.50 Glasbila in barve - 12.10 Zena in dom - 12.25 Za vsa koga nekaj - 13.30 Glasbila iz filma - 13.40 Roman v reviji - 17.00 Tržaški mandolinski ansambel - 17.20 Glasba za transistorski - 17.50 Na mejah medicinske znanosti - 18.00 Zabalavali vas bodo - 18.15 Umestnost in prireditve - 18.30 Klavirski duo Marie-Lydia Contor - 19.00 »Mrtvi se vračajo« - 19.25 Ital. pentagram - 20.00 Sport - 20.35 Simf. koncert - v odmoru: »Fran Maselj-Podlinski barbi ob 50-letnici smrti« - 22.10 Plesna glasba - 22.45 Nočne melodije.

Trst

12.05 Plošče - 12.25 Tretja stran - 13.40 Pianist A. Tommasi - 13.50 Cimarra: I. sposi per accidenti.

Koper

7.30. 8.30. 12.30. 14.00. 14.30. 15.30. 16.30. 20.15 Poročila - 8.15 Jutrarnja glasba - 9.00 Popevke - 9.30 Polke in valčki - 10.00 Pod senčnikom - 10.45 Plošče - 12.00 Smetana, simfonični poem - Mol-dava - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zmnem - 12.00 in 13.00 Glasba po željah - 14.40 Moški zbor iz Dornberga - 15.00 Glasbe ni vrtiljak - 16.00 Baletni odlomki - 16.45 Od Soce do Drave - 17.30 Fran Saleški Frginar - 17.50 Glasbi orkestri - 18.40 Plesna glasba - 19.00 in 20.30 Prenos RL - 20.00 Orkester Dersin - 23.15 Pianist E. Carner - 23.35 Bachove skladbe.

Nacionalni program

7.00. 8.00. 13.00. 15.00. 20.00 Poročila - 8.30 Jutrarnje pesmi - 9.07 Zvočni trak - 10.05 in 11.05 Dve uri glasbe - 12.05 Kontrapunkt - 13.37 Nepozabne pesmi - 14.40 in 15.10 Ital. popevke - 17.40 Komorna glasba - 17.20 Roman v nadaljevanju - 17.45 Slostvo in umetnost - 18.15 Glasba za mladino - 20.20 C. Meano: La pagina che manca - 21.45 Simf. koncert.

II. program

7.30. 8.30. 13.30. 14.30. 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.40 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.15 Jazz - 10.40 Glasba po željah - 11.42 Pesmi desetletja - 14.04 Juke box - 15.15 Pianist V. Krpan - 16.00 Rapsoadija - 17.00 Nogometna tekma: Olimpiakos-Juventus - 20.00 Program za v sredo zvečer - 21.00 Znanstvena oddaja - 21.50 Plesna glasba.

III. program

10.30 Fiori, simfonijski št. 5 in Sa-lieri, koncert za flavto in oboe - 10.55 Haendlov Te Deum - 11.40 Beethovnova sonata op. 12 - 13.00 Simfonični koncert: Beethoven in Brahms - 14.25 Scarlatijeva 9. toccata - 14.30 Orkester Lassun Musikkreis - 15.30 Sodobni skladatelji - 16.00 Nove plošče - 17.10 Pizetijeva sonata - 17.40 Čajkovski - 18.45 Veliki datum: 2. maj '45 - 19.15 Koncert - 20.30 Tri Tar-tinjeve sonate - 21.00 Brahmsove skladbe - 22.30 Literarna oddaja.

Slovenijo

7.00. 9.00. 11.00. 14.00. 16.00. 20.30 Poročila - 8.05 Telesna vzgoja - 9.05 Glasbena matineja - 9.55 Pravilice in zgodbe - 10.10 Otroški zbor - 10.25 Jaz, pesmi in plesi - 11.15 Domači solisti - 11.45 Človek in zdravje - 12.00 Turistični napotki - 12.20 Melodije - 13.00 Na današnji dan - 13.10 Flavist Boris Campa - 13.30 Kmetijski nasveti - 13.40 Čez zelene trate - 14.30 Priporočajo vam... - 15.05 Zablavni zvoki - 16.20 Glasbeni intermezzo - 16.40 Iz opere »Pri Szekelejskih predcih« - 17.00 Vsi dan za vas - 18.05 Mladina sedi in vam - 19.15 Iz priljubljenih operi - 19.45 Naš razgovor - 20.05 Glasbene razglednice - 21.00 Glasba moč, otroci! - 21.10 Homegger: Devica Orleanska - 22.30 R. Schumann: Simfonične utvde - 23.10 Za ljubitelje jazz - 23.50 Čv. Preželj: Pesmi - 24.05 Poje Petula Clark.

Ital. televizija

18.00 Program za mladino - 19.00 TV priredba: La fiaba del pescatore - 19.45 Sport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 »Vaggio fra le guardie rosse« - 22.00 Sport na sreda - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

21.00 Dnevnik - 21.15 Film: Amore e chiacchiere - 22.45 Gospodarski pregled.

Jug. televizija

18.00. 21.00. 24.15 Poročila - 18.05 Doktor Jojiboli - lutke - 18.25 Na Ekvatorju - film - 18.55 Obzornik - 19.15 Oddaja za otroke - 20.00 Festival humorja - 20.30 Naši dokumentaristi - V. Sljepakovič - 21.40 M. C. Feiler - Šesta žena Sinjebradca - 22.40 Mednarodni jazz - Jerzy Milian - 23.15 Waterpolo SZ-Madžarska.

Goriško-beneški dnevnik

MED PREDSTAVNIKI OBLASTI IN SINDIKATI

Vrsta pobud za ohranitev industrijskega obrata SOLVAY

Jutri sestanek na ministrstvu v Rimu - Zahteva po sestanku na deželni odborništvu

Razne ustanove in organizacije proučujejo položaj nastal za napovedjo ukinitve proizvodnje v kemičnih tovarnih SOLVAY v Trzinu. Včeraj dopoldne so se v Goriški sestrski pokrajini Chientaroli in predsednik trgovske zbornice Bressan, ki so na ministrstvu za industrijo in trgovino v Rimu zahtevali sestanek, ki se bo po vsej priliki vršil že jutri.

lahko prikličijo koloni, ki bo prav tako odpeljala iz Trzica.

V Doberdobu je umrl Karel Lavrenčič

Danes popoldne bodo v Doberdobu pokopali 38-letnega Karla Lavrenčiča, ki je včeraj ponoči umrl po kratki in hudi bolezni. Zapustil je ženo Slavko in hčerko Katjo. Pokopnik je bil po pokopu kovinar ter je bil zaposlen v trziški ladjedelnici. V prostem času se je veliko posvečal političnemu in kulturnemu delu. Aktivno se je udeleževal v doberdobski sekciji komunistične partije, obenem pa je bil zveste tovariš domače gošče na pihali. Pred osmimi leti je igral tudi v godbenem kvintetu. Svojo skrb je posvečal tudi krajevnemu občinski pravi; na listi občinske enotnosti je bil dvakrat izvoljen v občinski svet. Danes popoldne mu gošča zaigrala pevci pa zapeli poslednji pozdrav.

Tihotapec cigaret aretiran pri Rdeči hiši

Vse te pobude težijo za ohranitev obrata ter številnih delovnih mest v Trzinu, kateremu deželni načrt zagotavlja pomembno industrijsko vlogo, dejansko pa že nekaj let semkaj v tem kraju zmanjšujejo število delovnih mest ter industrijskih obratov, tako da v veliki negotovosti njegova prihodnost.

Italijanska obmejna policija je včeraj na bloku pri Rdeči hiši pri Gorici aretirala 43-letnega Maria Martinija iz Padove, ker so v njegovem avtomobilu pri pregledu našli 4000 zavojev inozemskih cigaret. Martinij se je vračal iz Jugoslavije z večjim avtom, v katerem je policija po natančnejši preiskavi našla skrito omenjeno blago. Cigareta so zaplenili, Martinija pa spravili v sodne zapore ter ga bodo prijavili sodišču.

Padec motociklistov v Ul. Lunghe/sonzo

V goriško bolnišnico so včeraj ob 8. uri pripeljali 34-letnega Giuseppa Orsinija in 30-letnega Renza Stabili.

Medtem je stranka pripravila organizacijski program, ki ga nameravajo hitro uresničiti. Med drugim vsebuje pokrajinski shod socialistični na Goriškem je preučilo položaj nastal v SOLVAY, odkar je ravnateljstvo sporočilo svojo odločitev o njegovi zaprti. Izreklo je solidarnost s prizadetimi delavci, ki so zaskrbljeni zaradi ohranitve svojega delovnega mesta, ter poveljalo svojim zastopnikom v sindikalnih organizacijah ter sekcijah stranke v bližini tovarne, da z množično akcijo podprejo kategorijo, ogroženo z brezposelnostjo.

V NEDELJO V KRMINU

Pokrajinski praznik grozdja s povorko alegoričnih vozov

Program je obsegal tudi fotografsko razstavo, strelske tekme in koncert godbe iz Farre

Poleg praznika grozdja v Gorici, ki je bil občinskega značaja ter ga je pripravila goriška Pro Loco, smo imeli v nedeljo tudi pokrajinski praznik grozdja v Krmini, ki ga je organizirala tamkajšnja Pro Loco ob sodelovanju pokrajinske turistične ustanove in drugih organizacij.

Tudi ta prireditev je dobro uspešala. Program je bil zanimiv in obsežen ter se je začel ob 10. uri z otvoritvijo deželne fotografske razstave portretov. Popoldne ob 14. uri je bila na Krminski gori tekma v streljanju na krožnike, pri kateri je tekmovalo 56 strelcev; med zmagovalci je bil tudi domačin Francesco Blasig. Ob 15.30 so predstavniki Pro Loco na županstvo sprejeli in pozdravili predstavnike oblasti.

Osrednja prireditev pa je bila povorka alegoričnih vozov, ki se je začela ob 15. uri. Razvila se je po krminskih ulicah in na koncu so vozovi defilirali mimo tribune, ki je bila postavljena pred županstvom in kjer so bili predstavniki oblasti

in ocenjevalna komisija. Vro nagrade so prisodili vozi »Dvojni veselj«, ki je predstavljala kmečko dvorščico. Povorki je prisostvovalo mnogo ljudi, ki so živahno komentirali posamezne alegorije. Zaključil je promena koncert godbe na pihali iz Farre, ki vodi tudi mestno godbo iz Gorice. Ves dan so seveda prodajali tudi izbrano domače grozdje in druge dobrote.

DEZURNE LEKARNE

V GORICI
Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Soranzo, Verdiev korzo 57, tel. 28-79.

V TRZICU
Danes ves dan in ponoči je odprta v Trziški lekarna »Centrale« dr. Fitz in Enneri - Trg Republike 23, tel. 72341.

V RONKAH
Danes ves dan in ponoči je odprta v Ronkah lekarna »Alla stazione« dr. Mattiti, Verdieglano, Drevoed Garibaldi 3, tel. 75046.

Odobreni sklepi krajevnih ustanov

Deželni odbor za kontrolo nad krajevnimi ustanovami s sedežem v Gorici, je v tednu od 11. do 15. t.m. sprejel, odnosno odobril med drugim tudi naslednje sklepe:

Občina Sovodnje: odobrena je prošnja za deželni prispevek za podporo revnejšim dijakom in za šolske otroke za otroški vrtec v preloškem letu 1967-68.

Občina Trzica: prevzem mestnih avtobusnih prevozov v občinsko rezi; prispevek odboru CRI iz Trzice za prevoz bolnikov z rešilni voz; pogodba z redovnicami za upravo otroškega vrta; izplačilo zadnjega obroka prispevka krajevnih Pro Loco za 1965.

Vodovod v Krmini: gradnja vodovodne napeljevalne po občinah, ki so vključene v konzorcij - prvi obrok: prehod napeljevalne preko železnice.

Furlanski vodovod CAFO: dopolnilne gradnje glavnega omrežja, sprostitev jamstva podjetja CESIA iz Trsta.

Bolnišnica v Trzinu: nakup opreme za oftalmološki oddelek; nakup operacijske svetilke za kirurški oddelek s prispevkom deželne uprave.

SEJA POKRAJINSKEGA VODSTVA PSI-PSDI

Priprave na bližnje občinske deželne in vsedržavne volitve

Solidarnost z delavci SOLVAY, ki jim grozi izguba delovnega mesta

V nedeljo se je sestal izvršni odbor združenja PSI - PSDI v goriški pokrajini ter preučil politični, upravni in organizacijski položaj, s katerim so v zvezi prihodnje občinske in deželne ter vsedržavne volitve. Sotajnika Tomassich in Candussi sta osvetlila dokument o sedanjem političnem položaju ter vsebuje program strankinega dela za prihodnjih nekaj mesecev. O njem se je razvila obsežna razprava, v katero sta posegla tudi Walter in Vintin. Poslanec Zucalli bo o političnih vprašanjih danes na sestanku, sklicanem za 29. september.

Medtem je stranka pripravila organizacijski program, ki ga nameravajo hitro uresničiti. Med drugim vsebuje pokrajinski shod socialistični na Goriškem je preučilo položaj nastal v SOLVAY, odkar je ravnateljstvo sporočilo svojo odločitev o njegovi zaprti. Izreklo je solidarnost s prizadetimi delavci, ki so zaskrbljeni zaradi ohranitve svojega delovnega mesta, ter poveljalo svojim zastopnikom v sindikalnih organizacijah ter sekcijah stranke v bližini tovarne, da z množično akcijo podprejo kategorijo, ogroženo z brezposelnostjo.

Cauzerja še niso našli

Goriški gasilci so tudi včeraj dopoldne v popoldne v gumijastim motornim čolnom iskali v kanalu Intes truplo 18-letnega Elvia Cauzerja, vendar ga niso našli. Z iskanjem bodo nadaljevali tudi jutri in naslednje dni, dokler trupla ne najdejo. Na kraju so bili tudi tamkajšnji karabinjerji.

Cauzer je bil v Fogliano znan kot nogometaš, ki se je udeleževal v domači ekipi.

Izleti

Mladinski izlet v Bohinj

Goriška mladina organizira v nedeljo 24. t.m. enodnevni izlet v Bohinj ob priliki krajevnih prireditev »Kravji bab«. Vpisovanje do vključitve v četrtek 21. t.m. Za Sovodnje in okolico vpišujeta Branko Kuzmin in Bruno Gruden, za Dol, Jamlje in okolico pa Adrijan Vižintin, za Števerjan Milena Koren, za Pevmo in Oslavje Jozko Princič, za Gorico Martin Tomažičič in Dijaško domo ter od 18. do 20.30 v klubu »S. Gregorčič« na Verdievemu korzu 13 v Gorici.

Vsa podrobnejša pojasnila pri vpisu.

ŠPORTŠPORTŠPORT

DANES V ATENAH, MILANU IN V NICI

Olympiakos-Juventus Milan-Levsky (Sofija) Olimpyque-Fiorentina

MILAN, 19. — Tri italijanske enajsterice bodo jutri nastopile v prvem kolu nogometnih turnirjev za pokal prvakov, za pokal pokalnih prvakov in za pokal sejemskih mest.

Za pokal prvakov bo Juventus igral tekmo v Atenah proti Olympiakosu. Srečanje bo ob 16.15, sodil pa bo Jugoslovčan.

Na stadionu S. Siro bo ob 21.15 prva tekma prvega kola za pokal pokalnih prvakov med Milanom in Levskym iz Sofije. Tudi to tekmo bo sodil Jugoslovčan in sicer Konstantin Zečević.

Voditelji Milana so danes privedli spremeniščevo bolgarske enajsterice kosilo.

Za pokal sejemskih mest pa bo Fiorentina v gosteh Olimpyque iz Nice. Tekmo, ki bo ob 20.30, bo sodil Nemec Rudolf Kreitlein.

Tekme prvega in drugega izločilnega kola turnirja za pokal prvakov ne predvidevajo tretjega srečanja: odločil bo količnik. V primeru izenačenosti bodo goli, ki jih je enajsterica dosegla v tujih teh, veljali dvojno. Samo v primeru pomenov neodločenega količnika, bodo povratno tekmo podaljšali dvakrat po 15'. Če zmagovalc še ne bo znan, bodo tega določili z žrebom. Isto velja za turnirja za pokal pokalnih prvakov in pokal sejemskih mest. Za slednji turnir velja pravilo zamenjave dveh igralcev (vključno vratarja) med celo tekmo.

PLAVANJE 10. SLOVENSKEŠPORTNIH IGER

V četrtek in v petek za kolajne in točke

Tekmovanje bo v občinskem bazenu »B. Bianchi«

Vse kaže, da bo v plavanju najbolj množično tekmovalstvo letošnjih jubilejnih slovenskih športnih iger. Prijavilo se je namreč 318 plavalcev in plavalk in če se bodo vsi predstavili na start, bomo prav gotovo prisostvovali edinstveni reviji v občinskem bazenu »B. Bianchi«.

O favoritih je bilo že dovolj govora. Vsi se že precej časa pripravljajo, marsikdo je po razpisu tekmovalstva v plavanju začel redno zahajati v bazen, drugi pa upajo, da jim je plavanje med poletnimi meseci zadostno, da se kolikor toliko uspešno pomerijo z ostalimi tekmovalci. To se bo šele videlo. Eno je pa gotovo, da bo letos po predvidevanju prava točka novih rekordov iger. Prav zaradi tega bo tekmovalstvo v petkov tekmovalstvo privlačno in zanimivo in bo prav gotovo privabilo na tribune tudi rekordno število gledalcev.

Tekmovalstvo bo potekalo po naslednjem razporedu:

21. septembra
18.30 — zbor sodnikov in tekmovalcev
19.00 — 33 m prsno (SE) - kvalifikacije
19.20 — 33 m prsno (SI) - kvalifikacije
19.40 — 66 m prsno (MO) - kvalifikacije
19.50 — 33 m prsno (ZE) - kvalifikacije
20.00 — 200 m prsno (MO) - serije

Delavec SAFOG se je hudo ponesrečil

Med nakladanjem lesenih košev na tovornjak si je včeraj popoldne zlomil desno ramo 55-letni Valter Buzzinelli, stanujoč v Ul. Colombo 3. Na ramo mu je padlo eno izmed koles ter mu jo zlomilo. Z rešilnim vozom Zelenega križa so ga odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so ga pridržali na zdravljenju za 3 dni.

V Venturinjevi opetarni pri Krmini se je ponesrečil 30-letni Romano Cont iz Krmina. Ul. Capriva 16. Po desni nogi ga je udarila ročica na motorju, ki ga je hotel vžgati. Iz rane na nogi je tudi na moč krvavel. V bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v 5 dneh.

MEDNARODNI NOGOMET

TURNIR ZA POKAL SEJEMSKIH MEST

Debacle Hannoverja v tekmi z Napolijem

Štiri žoge v mreži šibkih nemških gostov

NEAPELJ, 19. — Lahka zmaga Napolija v prvi tekmi turnirja za pokal sejemskih mest. Domačini so odpravili enajsterico Hannoverja 4:0 (3:0). Lahko trdimo, da bi bila ški vratar prestregel marsikatero silovito žogo Altafinija in tovaršev.

Hannover, ki se je predstavil Neapelčanom brez svojega najboljšega igralca Jugoslavana Skoblarja, ni bil nikoli kos tekme, ki so z njim razpolagali kakor so hoteli. Posebno obramba Hannoverja, ki zaseda na lestvici nemškega prvenstva varno sredino, je bila izredno ranljiva.

Prvi gol je padel že po 14' igre. Za je Altafini streljal proti mreži. Laszga pa je žogo odbil do Girarda, ki je s strelom iz 25 m premagal.

nekemega vratarja. Pet minut kasneje je Napoli podvojil: prodor Girardo-Altafini-Orlando z močnim strelom slednjega. Anders je hotel žogo prestreliti, vendar jo je slabši Altafini, ki je preigral vratarja in spravil žogo v nezavarovano mrežo. Kotov je bilo 5:2 za Neapelčane.

Enajsterici sta pred 20.000 gledalci igrali v naslednjih postavah: NAPOLI — Zoff; Nardin, Pogliana, Stenti, Panzanato, Girardo, Bigon, Juliano, Altafini, Montefusco, Orlando. HANNOVER — Podlasly; Hellyngath, Laszng; Anders, Stiller (Bandura), Graber; Strasschitz, Poulsen, Hejnches, Siemensmeyer, Rodekamp. Sodnik — Othmar Huber (švica).

BOLOGNA, 19. — Bologna je premagala nocno v tekmi za pokal sejemskih mest enajsterico Lyn iz Oslo 2:0 (1:0). Prvi gol je v 7' p. p. dosegel Pace, drugega pa v 24' d. p. Clerici. Kotov je bilo 8:1 za Bologno. V 15' d. p. sta se Saga (Lyn) in Pascutti zalepla in sta morala iz igrišča. Pascuttija so odnesli z nosilnico in so mu napravili dva šiva nad dnešnim ocesom.

DUNAJ, 19. — Rapid je danes premagal v tekmi za pokal prvakov Besiktas iz Istanbula s 3:0 (2:0). Dunajčani, ki so zmagali v prvi tekmi z 1:0, so se uvrstili v drugo kolo turnirja.

TENIS

BEOGRAD, 19. — V Beogradu se je danes pričelo mednarodno prvenstvo Jugoslavije v tenisu, na katerem sodeluje 90 igralcev in igralic iz 10 držav. Ker bo večina nosilcev skupin prispejala šele jutri danes ni bilo posebno zanimivih srečanj. Nicola Pietrangeli je odpovedal v zadnjem trenutku svojo udeležbo na prvenstvu.

Mladinska ekipa Krasa (zgoraj), ki se je v nedeljo uvrstila v finalni del odbojkarstva mladinskega turnirja 10. SSI, kjer se bo spoprijela s Sokolom za prvo mesto. Tretje mesto je bilo že oddano Bregu, četrto pa mladim Opencem (spodaj)

Mladinska ekipa Krasa (zgoraj), ki se je v nedeljo uvrstila v finalni del odbojkarstva mladinskega turnirja 10. SSI, kjer se bo spoprijela s Sokolom za prvo mesto. Tretje mesto je bilo že oddano Bregu, četrto pa mladim Opencem (spodaj)

Obvestila za tekmovalce.

Poleg že objavljenih pravil mora tekmovalci upoštevati še naslednja navodila:

1. Vstop v tekmovalni prostor bo dovoljen pol ure pred začetkom tekmovalstva. Pred vsako tekmo bodo tekmovalci poklicani k stranski zapisnikarji mihi kjer bodo potrdili svoj nastop. Zamude se ne bo upoštevale.

2. Vsi tekmovalci naj s seboj prinesejo milo, ker se je treba pred vstopom v tekmovalni prostor umiti. S čevlji je vstop na tekmovalni prostor prepovedan. Dovoljene so oklepe ali gumijasti »japonski« sandali.

3. Dvodnevne kopalke tekmovalkam niso dovoljene.

ILJA ERENBURG

SREČANJA S SODOBNIKI

(Odlomki iz knjige »Ljudje, leta, življenje«)

Albert Einstein

Tri leta kasneje, ko so o Einsteinovem odkritju govorili vsi najuglednejši učenjaki, je predaval na bernski univerzi, teh predavanj pa sta se udeleževala samo dva študenta. Kmalu pa niso o njem govorili samo na znanstvenih zborovanjih, temveč tudi po tramvajih. Imel je predavanje v Zürichu, Pragi, Berlinu, Leydenu, Pasadena, Princetonu; bival je v številnih evropskih deželah; potoval je v Indijo, Palestino in na Japonsko. S kom se ni vse srečeval v življenju, s kom vse ni vodil pristnih razgovorov? Ne mislim na učenjake — naravno je, da ga je s številnimi izmed njih povezovala prijateljstvo, toda rad bi navedel nekatera nepričakovana srečanja, o katerih je pisal sam ali pa jih je omenil v razgovoru: Romain Rolland in Bertrand Russell, Kafka in Charlie Chaplin, Rabindranath Tagore in ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin, zgodovinar hasidicna Boober in Bernard Shaw, belgijski kralj Albert in črna pevka Andersonova, Roosevelt in Nehru. Prenašati pa ni mogel sprejemov, ploskanja, priljubljenosti, izredno redko je javno nastopal, rad je igral na violini, navduševal se je nad vrtnarstvom, predaval se je jadrarju (napisal je celo članek »Vprašanja vodenja jadrnice«), istočasno pa ni bilo dogodka, na katerega ni reagiral strastno in postrvovalno. Ko je v letih prve svetovne vojne zvedel, da Romain Rolland nastopa

proti nacionalistični zaslepljenosti, je odpotoval k njemu v švic in nastopil proti svetovni klavnic. Pogumno je pozval oktobrsko revolucijo, zigosal nemški militarizem. Fašizem je v njem našel nepomirljivega nasprotnika.

Ni bil nacionalist — niti nemški niti židovski. Ko je zbral denar za gradnjo židovske univerze v Palestini, je govoril: »Videl sem, kako so se v Nemčiji norčevali iz Židov in sree se mi je trgalo. Videl sem, kako so mobilizirali šole, humoristične liste in vsa druga propagandna sredstva, da bi v mojih bratih Židih zadušili zaupanje vase...« Storil je vse, kar je mogel za Španijo, ki je branila svoje dostojanstvo. Sodeloval je v številnih organizacijah, ki so se borile proti nevarnosti nove svetovne vojne. Zapustil je kulturno sekcijo Društva narodov in izjavil, da se podreja močnim in vzpodbuja napadalec. Javno je v Ameriki izjavil, da je prišast socializma in prijatelj Sovjetske zveze. Pisal je o diskriminaciji črncev: »To je mračen madež na vesti slehernega Američana.« V letih druge svetovne vojne je pomagal pri zbiranju sredstev za pomoč Sovjetski zvezi. Obsojil je atomsko orožje in izrekel anatemo nad hladno vojno, vtrajal je pri splošni razorožitvi in mesec dni pred smrtjo sestavljati besedilo razglasa, ki naj bi ga podpisala poleg njega še Bertrand Russell in Joliot-Curie.

Imel je veliko sovražnikov. Nekateri učenjaki so dolgo poskušali zanikati njegova odkritja, zdelo se jim je, da spodbujajo njihov mali ugled, ki so ga bili pridobili z dovoljenimi in nedopustnimi sredstvi. Nemški fašisti so ga sovražili. Ustanovili so organizacijo »Antieinstein«, v katero so vstopili tudi nekateri znanstveniki, nosilci Nobelove nagrade. Omenjena organizacija se je ukvarjala s hajko na Einsteina — onemogočili so mu predavanja, tiskali so lažne znanstvene paskvile in letake. Leta 1922 so »kraljevski junaki«, ki so zvedeli, da prihaja Einstein v Pariz, organizirali demonstracije, napereje proti njemu. Ko je prišel Hitler na oblast, je bil Einstein v odsotnosti obsojen na smrt, na njegovo glavo pa so razpisali

visoko nagrado. Leta 1933. so mračnjaki zahtevali, naj Einsteinu prepovedo vstop v Združene države. Leta 1945. je član kongresa Ranken priporočal predstaviškemu domu, naj »kaznuje agitatorje, nekega Einsteina«, ki se je drznil nastopiti proti Frankovemu režimu. Pet let kasneje je isti Ranken govoril: »Stari šarlatan, neki Einstein, ki pravi zaje, da je učenjak, je v resnici prišast komunističnega tabora...« (Z Einsteinom se je ukvarjala tudi znamenita komisija za protiameriško dejavnost).

V beležnici sem našel nekatere Einsteinove stavke, zabeležil sem si jih takoj, ko sem se iz Princetona vrnil v New York. Poglejmo, kaj je rekel o Američanih: »To so otroci, včasih ljubeznivi, včasih razpuščeni. Ni dobro, kadar se otroci začno igrati z ognjem. Bolje je, če se igrajo s kockami...« Ne mislim, da povprečni Američan manj bere od Evropejca, toda bere druge stvari in, kar je najvažnejše, bere na drugačen način. Vprašal sem nekega študenta, če je prebral neko knjigo. Rekel je: Mislim, da sem, ne spominjam se. Toda omenjena knjiga je izšla pred nekaj leti, zagotovo je zastarela... Za takšnega človeka je zanimivo samo tisto, kar je novo... Tu znanjo hitro pozabljati. Med vojno se je pri povprečnem Američanu ob omembi besede Stalingrad pojavil refleks — sneti uro z roke in jo poslati rdečarmejcu. Hicheel in Fefer sta to videla. Zdjaj se pri isti besedi pri številnih sproža drug refleks: pokazati Rusom, da imamo atomsko bombo. Seveda je to rezultat novinarske kampanje... V osrednji Afriki je živel majhno pleme — pravim, je živel zato, ker sem o tem pred kratkim bral. Ljudje tega plemena so dajali otrokom imena Planina, Palma, Zora, Jastre, Če je človek umrl, je postalo njegovo ime prepovedano (tabu) in morali so najti nove besede za oznako planin ali jastreba. Razumljivo je, da omenjeno pleme ni imelo niti zgodovine, niti tradicije, niti legende in se zato ni moglo razvijati — skoraj vsako leto je bilo potrebno vse znova začeti. Številni Američani so podobni ljudem tega

plemena... Prebral sem v reviji »Newyorker« pretresljiv podlistek o Hirošimi. Po telefonu sem naročil sto izvodov in jih razdelil svojim študentom. Eden se mi je zahvalil in v navdušenju rekel: »Bomba je izredna!...« Seveda pa so tudi drugačni študentje. Toda vse to je zelo hudo... Jeseni sem nastopal. Zdaj se, da bom kmalu moral znova...«

V razgovoru se je znova povrnil na bombo: »Vidite, naj nevarneje je računati na logiko. Vi ste prepričani, da je dvakrat dve štiri, mar ne? Jaz nisem... Nesreča je, ker je Roosevelt umrl — tega bi ne dovolil...«

(In spet sem kasneje zvedel tisto, čemur pravijo »Einsteinova tragedija«. Mesec dni pred začetkom druge svetovne vojne so Einsteinu nekateri njegovi prijatelji fiziki sporočili, da v Nemčiji vlagajo napore, da bi ustvarili atomsko bombo. Ker so hitlerjanci osvojili Češkoslovaško, imajo seveda uran. Prijatelji so pregovorili Einsteina, da je o tem pisal Rooseveltu. Aprila 1945. leta, ko je postalo jasno, da se hitlerjanci ni posrečilo ustvariti atomske bombe, je drugič pisal Rooseveltu in ga zaklinjal, naj se ne zateče k strahovitemu orožju. Roosevelt je umrl, preden je pismo prispelo. Novi predsednik Truman pa je nekaj mesecev kasneje izdal ukaz, naj na Hirošimo in Nagasaki odvzame bombe).

Vedel sem, da se je Einstein zanimal za izdajo »Črne knjige«, tako so pravili zborniku človeških dokumentov: dnevniki, pisma, pričevanja očividcev, posvečenemu uničevanju židovskega prebivalstva Evrope na ozemljih, ki so jih bili zasedli hitlerjevci. Prinesel sem nekatere objavljene materiale in posnetke. Einstein je pozorno gledal, potem je dvignil oči in opazil sem žalost v njih, ustne pa so mu malce podrle. Rekel je: »V teku svojega življenja sem večkrat govoril, da so možnosti spoznanja neskončna in da je neskončno tudi tisto, kar moramo spoznati. Zdjaj pa mislim, da tudi nizknotnost in okrutnost prav tako nimata konca...«

(Nadaljevanje sledi)